

Hajdanában Kőbányán fontos szerepet játszott a szőlőtermesztés. A kőbányai szőlőtermesztés és bortelemelés emlékét három utca is őrzi: a *Vörösdinka utca*, a *Szőlőhegy utca*, valamint a *Kéknyelű utca*. Az új lakótelep a pesti oldal legnagyobb szőlőhegyére épült. Az azonos típusú nevek a kerületrésztörténeti és gazdasági egységét fejezik ki.

Steer János amatőr helytörténész tevékenységét mi sem dicséri jobban, minthogy a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága 1973. június 6-i ülésén utcanév-javaslatai közül 23-at jóváhagyott.

A jövőben még nagyon sok alkalom nyilhat a helyi tanácsok és az amatőr helytörténészek, honismereti körök együttműködésének kibontakoztatására. A kerületek távlati fejlesztésében szükségesek a helyi településtörténeti ismeretek, amelyeket ügyesen közvetíthetnek a tanácsok illetékeseinek a hozzáértő lakosok, lokálpatrióták. Utcanévek történetét összefoglaló tömör, egy-két mondatos szövegek összeállítását boldogan vállalhatják a művelődési házak helytörténeti körei, és ebben a tevékenységben, tanáraik vezetésével közreműködhetnek értékes adatgyűjtéssel az iskolák honismereti tevékenységet folytató szakkörei. Az utcanévtáblák alá kerülő, tömör magyarázatok a helytörténeti ismeretek és hagyományok szélesebb körben való terjesztését segíthetik elő. Egy múzeum vagy helytörténeti gyűjtemény baráti köre a történeti ismeretanyag helyi, politikai szempontú felhasználásával támogathatja az új, szocialista városi hagyományokat teremtő tevékenységet.

Dr. Dömötör Ákos

Eleven honismereti munka Komárom megyében

Értekezletnek indult, de nagyon érdekes és termékeny eszmecserevé, vagy talán inkább kerekasztal-beszélgetéssé szélesedett a Hazafias Népfront Komárom megyei Honismereti Bizottságának április 25-i ülése, amelyet Tatán, a Néppark festői környezetében lévő „Kiskastély”-ban, a múzeumok megyei igazgatóságán rendeztek meg. A tanácskozást *Bíró Endre*, a megyei múzeumi szervezet igazgatója, mint a rendezvény házigazdája nyitotta meg.

A résztvevők — Népfront megyei vezetői, a megyei múzeumi szervezet, a megyei művelődési központ, a megyei művelődésügyi osztály képviselői és a megye honismereti mozgalmának legtevékenyebb aktivistái — érdeklődéssel hallgatták meg *Győry Csabának*, a megyei honismereti bizottság titkárának elemezve, értékelve summázó tájékoztatóját a mozgalom Komárom megyei helyzetéről, a gyarapodó eredményekről és az elkövetkezendő időszak feladatairól. A honismereti bizottság titkára örömmel állapította meg, hogy Komárom megye honismereti mozgalma az elmúlt évben nagyot lépett előre, szervezettebbé, tartalmilag gazdagabbá, színesebbé vált. Ennek alapvető, meghatározó oka az, hogy a megyei múzeumi szervezet, a levéltárak és a tanácsi szervek illetékesei az eddiginél sokkal nagyobb lendülettel, dicséretre méltó aktivitással kapcsolódnak be a munkába. A megélénkült mozgalmi életet jól tükrözik az írásos anyagok, amelyek az elmúlt év során a „Megyei Honismereti Tájékoztató”-ban, az „Új Forrás” című megyei szemlében, a megyei múzeumi szervezet tájékoztatójában: a „Kroniká”-ban, a megyei Művelődési Központ „Forum” és a megyei könyvtár „Komárom megyei Könyvtáros” című időszakos kiadványaiban jelentek meg. Örvendetesen növekszik az egyéni kutatók száma, akik több dolgozaton, tanulmányon dolgoznak. Sokat javultak a publikálási lehetőségek is. Eleven, pezsgő élet folyik a honismereti körökben, az általános és középiskolai szakkörökben, a szervezett és tervszerű munkát végző múzeumbarát körökben, a szlovák és a német nemzetiségi együttesekben, a Röpülj páva körökben.

Nagyon szép otthont kapott Tatán, a patinás „Miklós malomban” a Komárom megyei Nemzetiségi Néprajzi Múzeum, elkészült a megye szlovák nemzetiségű falvaiban összegyűjtött népdalok gyűjteménye, amely már nyomtatásban is megjelent *dr. Kálmánfi Béla* lelkes gyűjtőmunkájának eredményeként. *Pálinskás József* a megye munkásdal-kincsét gyűjtötte össze és rendezte sajtó alá. Dunaalmáson — Lilla egykori lakóhelyén — a Csokonai-emlékév során megnyílt a Csokonai-emlékszoba,

dr. Ferenczy Miklós községi orvos fáradhatatlan és hozzáértő honismereti munkája eredményeként. Május 5-én Sárissápon rendezték meg a nemzetiségi együttesek immár hagyományos találkozóját.

A feladatokról szólva Györy Csaba felvázolta a kezdeti lendület fokozásával összefüggő teendőket, a szervezett, céltudatos honismereti tevékenység továbbfejlesztésével kapcsolatos feladatokat. Fontos feladatként jelölte meg az utóbbi egy év alatt elért eredmények megszilárdítását, a honismereti szakkörök számának gyarapítását, szorgalmazta az iskolai és községi helytörténeti gyűjtemények létrehozását, a falu-, tsz- és üzemtörténeti-krónikák megírását az egyéni kutatások eredményeit összegező dolgozatok, tanulmányok elkészítését és publikálását, valamint a nemzetiségi községek néprajzi tevékenységének állandó támogatását. Szólt arról is, hogy Tatán megrendezik a megye honismereti szakkörvezetőinek és aktivistáinak tanácskozását és itt hívják életre azokat a szekciókat, amelyek a sokrétű honismereti munka egy-egy speciális területét fogják össze és segítik. Ezekben a szekciókban a honismereti munka leggyakorlottabb szakkörvezetői, kutatói, népművelői és múzeumi szakemberei fognak össze a tartalmasabb és szervezettebb honismereti munka érdekében.

A megyei honismereti bizottság titkára közölte, hogy a megyei Művelődési Központtal együttműködve rendszeressé teszik a szakkörvezetők, aktivisták tanácskozásait, eszmecsereit, alkotó jellegű vitáit. Ebben az évben is kiírják a megyei honismereti pályázatot, amelyen az egyéni kutatók egyedi, a szakkörök pedig kollektív pályaművekkel vehetnek részt. A legjobb pályamunkákat tovább küldik az országos pályázatra. Az eszmecsere résztvevői örömmel hallották, hogy a honismereti bizottság megyei honismereti diáktábor megszervezését tervezi, ahol a résztvevő fiatalok a hasznos elméleti anyag mellett a honismereti tevékenység gyakorlatával is megismerkedhetnek.

A tartalmas titkári tájékoztató után *Kozel Leóné*, a Hazafias Népfront Komárom megyei Bizottságának munkatársa szólt a résztvevőkhöz. Örömmel vette tudomásul az értékes eredményeket, az előrehaladást szolgáló terveket. Öszinte szavakkal köszönte meg a múzeumi szervezet munkatársainak a mozgalomban kifejtett értékes tevékenységét, s a múzeumok megyei igazgatójának, hogy vállalta a tanácskozás házigazdájának szerepét. Elmondta, hogy a néprontbizottságok mellett a megye minden járásában, városában működnek már a honismereti bizottságok, s ez is egyik lendítője a további előrehaladásnak. Helyeselte a szekciók megalakítását, a szakkörvezetők és az aktivisták rendszeres tapasztalatcseréit, a megyei honismereti diáktábor gondolatát és arra kérte az eszmecsere résztvevőit, hogy lelkes munkájukkal segítsék a megyei és járási honismereti bizottságok munkáját. Külön felhívta a jelenlévők figyelmét felszabadulásunk 30. évfordulójára s azokra a lehetőségekre amelyeket a honismereti munka számára ez az évforduló is kínál.

Az ülésen jelen volt és felszólalt *dr. Morvay Péter*, az Országos Honismereti Bizottság tagja, aki köszöntötte az ülés résztvevőit és elmondta, hogy a tájékoztatóban sommázott eredmények jó alapot nyújtanak a további előrelépéshez, amelyre nézve már okos, jól átgondolt tervek is vannak. Felhívta a figyelmet arra, hogy csak ott és olyan szekciót létesítenek, ahol és amilyenre szükség van. Óvakodni kell a „túl-szervezés”-től, mert az múlhatatlanul a mozgalom bürokratizálódásához vezet. Üdvözölte a megyei honismereti diáktábor tervét, amelynek életrehívásához megszervezéséhez az országos bizottság segítségét is megígérte.

Az eszmecsere során sokan kértek szót, s aláhúzták, kiegészítették a tájékoztatóban elhangzottakat. A felszólalók a megye területén folyó „aprómunkáról” adtak tájékoztatást és a helyi tervekről, elképzelésekről is beszámoltak. Valamennyien egyetértettek a szekciók létesítésével, a szakkörvezetők és az aktivisták rendszeres tapasztalatcseréjével és a megyei honismereti diáktábor tervével is.

Az eszmecsere eredményeit Györy Csaba titkár összegezte, majd *Bíró Endre* megyei múzeumigazgató kérte a dolgozatokat, tanulmányokat író kutatók címeit, hogy velük szorosabb kapcsolatokat létesíthessenek. Végül mint vendéglátó házigazda baráti szavakkal zárta be a tanácskozást, amely beszédesen bizonyította a Komárom megyei honismereti tevékenység friss lendületét, aktivitását.

Jakab József